

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-748/20

**Európska komisia
proti**

Centre d'étude et de valorisation des algues SA (CEVA) a i.

Rozsudok Všeobecného súdu (siedma komora) zo 6. septembra 2023

„Arbitrážna doložka – Špecifický program pre výskumu a vývoj v oblasti ‚Kvalita života a riadenie živých zdrojov‘ – Zmluva o grante – Správa o vyšetrovaní OLAF-u, v ktorej boli konštatované finančné nezrovnalosti – Vrátenie vyplatených súm – Uplatniteľné právo – Premlčanie – Vplyv správy OLAF-u“

1. *Súdne konanie – Podanie návrhu na Všeobecný súd na základe arbitrážnej doložky – Zmluva o grante uzavretá v rámci špecifického programu pre výskumu a vývoj – Zmluva podliehajúca právu členského štátu – Správa o vyšetrovaní Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), v ktorej boli konštatované finančné nezrovnalosti, ktorých sa dopustila zmluvná strana – Žiadosť o vrátenie grantov vyplatených po zistení týchto nezrovnalostí – Začatie reštrukturalizačného konania v inom členskom štáte voči tejto zmluvnej strane – Dôsledok – Uplatniteľnosť nariadenia č. 1346/2000 – Prihláška pohľadávky podaná veriteľom v členskom štáte, v ktorom sa konanie začalo – Účinky – Prerušenie premlčacej doby stanovenej právom prvého členského štátu [Článok 272 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 1346/2000, článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 2 písm. f), článok 16 ods. 1 a článok 17 ods. 1]*

(pozri body 37 – 57)

2. *Súdne konanie – Podanie návrhu na Všeobecný súd na základe arbitrážnej doložky – Zmluva podliehajúca vnútroštátnemu právu – Uplatniteľnosť vnútroštátneho hmotného práva (Článok 272 ZFEÚ)*

(pozri body 61, 93)

Zhrnutie

Dňa 17. januára 2001 uzavrela Európska komisia so spoločnosťou Centre d'étude et de valorisation des algues SA (CEVA) zmluvu, ktorej predmetom je vykonávanie projektu v rámci špecifického programu pre výskum a vývoj a ktorá stanovuje vyplatenie grantu (ďalej len „zmluva Seapura“). Táto zmluva sa riadi belgickým právom¹.

¹ Článok 5 ods. 1 zmluvy Seapura.

V priebehu roka 2006 začal Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vyšetrovanie v nadväznosti na podozrenia z podvodu, ktoré sa týkalo viacerých projektov vykonávaných spoločnosťou CEVA, vrátane projektu, ktorý je predmetom zmluvy Seapura. V decembri 2007 OLAF prijal svoju konečnú správu, v ktorej konštatoval nezrovnalosti pri plnení zmluvy Seapura. V októbri 2008 Komisia informovala CEVA, že z dôvodu týchto závažných finančných nezrovnalostí konštatovaných v správe OLAF-u má v úmysle vydať voči nej oznámenia o dlhu na účely vrátenia grantu vyplateného na základe zmluvy Seapura. Dňa 13. marca 2009 Komisia zaslala spoločnosti CEVA štyri oznámenia o dlhu, následne 11. mája 2009 štyri upomienkové listy, a napokon – keďže CEVA nezaplatila nijakú sumu – jej Komisia zaslala štyri formálne výzvy.

Rozsudkom Tribunal correctionnel de Rennes (Trestný súd Rennes, Francúzsko) z 26. apríla 2011 boli CEVA a jej bývalý riaditeľ uznaní vinnými z podvodu, ako aj zo sprenevery verejných finančných prostriedkov, pričom spoločnosti CEVA bola uložená pokuta a bývalému riaditeľovi podmienený trest odňatia slobody. Tribunal correctionnel de Rennes (Trestný súd Rennes), ktorý rozhodoval v rámci adhézneho konania o nároku Komisie na náhradu škody, uložil obžalovaným, sčasti spoločne a nerozdielne, povinnosť zaplatiť Komisii náhradu majetkovej ujmy, ktorú utrpela najmä v dôsledku finančných nezrovnalostí pri plnení zmluvy Seapura. Rozsudkom z 1. apríla 2014 Cour d'appel de Rennes (Odvolací súd Rennes, Francúzsko) oslobodil CEVA a jej bývalého riaditeľa spod všetkých obvinení a zamietol nárok Komisie na náhradu škody uplatnený v adhéznom konaní. Rozsudkom z 12. novembra 2015 trestná komora Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) na návrh generálneho prokurátora pri Cour d'appel de Rennes (Odvolací súd Rennes) zrušila rozsudok uvedeného súdu, len pokiaľ ide o jeho výroky, ktorými obžalovaných oslobodil spod obžaloby zo sprenevery verejných finančných prostriedkov, a v tomto rozsahu vrátil vec na Cour d'appel de Caen (Odvolací súd Caen, Francúzsko).

Rozsudkom z 22. júna 2016 Tribunal de commerce de Saint-Brieuc (Obchodný súd Saint-Brieuc, Francúzsko) začal reštrukturalizačné konanie týkajúce sa spoločnosti CEVA a ustanovil reštrukturalizačného správcu. Dňa 15. septembra 2016 Komisia v rámci tohto konania prihlásila pohľadávku u tohto reštrukturalizačného správcu zodpovedajúcu celkovej sume požadovanej v oznámeniach o dlhu, ktoré boli vydané s cieľom získať vrátenie grantov vyplatených najmä na základe zmluvy Seapura. Dňa 6. decembra 2016 uvedený reštrukturalizačný správca spochybnil pohľadávku Komisie.

Rozsudkom z 21. júla 2017 Tribunal de commerce de Saint-Brieuc (Obchodný súd Saint-Brieuc) prijal plán reštrukturalizácie spoločnosti CEVA a vymenoval kontrolóra dodržiavania tohto plánu reštrukturalizácie.

Rozsudkom z 23. augusta 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť, Cour d'appel de Caen (Odvolací súd Caen), po vrátení veci po tom, čo bol jeho rozsudok zrušený kasačným súdom, oslobodil CEVA spod obžaloby zo sprenevery verejných finančných prostriedkov a odsúdil jej bývalého riaditeľa k podmienenému trestu odňatia slobody a k peňažnému trestu za spreneveru verejných finančných prostriedkov.

Uznesením z 11. septembra 2017 konkurzný sudca v reštrukturalizačnom konaní zamietol pohľadávku Komisie v celom rozsahu. Komisia podala proti tomuto uzneseniu odvolanie. Rozsudkom z 24. novembra 2020 Cour d'appel de Rennes (Odvolací súd Rennes) zrušil uznesenie konkurzného sudcu a konštatoval existenciu dvoch závažných námietok týkajúcich sa premlčania a dôvodnosti oznámení o dlhu, pričom zastával názor, že o týchto námietkach musí rozhodnúť príslušný súd a že je na Komisii, aby sa naň obrátila.

V tejto súvislosti Komisia svojou žalobou založenou na článku 272 ZFEÚ² požiadala Všeobecný súd o stanovenie výšky jej pohľadávky zodpovedajúcej vráteniu grantov vyplatených v rámci zmluvy Seapura.

Všeobecný súd svojím rozsudkom vyhovel návrhu Komisie a stanovil výšku jej pohľadávky voči spoločnosti CEVA podľa článku 3 ods. 5 prílohy II k zmluve Seapura.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd po tom, čo potvrdil svoju právomoc rozhodovať o žalobe Komisie na základe arbitrážnej doložky upravenej zmluvou Seapura³, najprv preskúmal námietku neprípustnosti vnesenú spoločnosťou CEVA, a to námietku premlčania návrhu Komisie.

Pokiaľ ide o znenie nariadenia o rozpočtových pravidlách uplatniteľné na skutkové okolnosti prejednávanej veci, Všeobecný súd uviedol, že ku dňu uzavretia zmluvy, teda 17. januára 2001, nariadenie o rozpočtových pravidlách č. 2548/98⁴ neobsahovalo osobitné ustanovenia o premlčacej lehote ani o možnostiach pozastavenia plynutia premlčacej lehoty. V prejednávanej veci sú teda uplatniteľné pravidlá premlčania stanovené právom, ktorým sa riadi zmluva, teda belgickým právom.

V belgickom práve článok 2262a ods. 1 belgického Občianskeho zákonníka, ktorý sa uplatňuje na žaloby zo zmlúv, stanovuje, že „všetky osobné žaloby sa premlčujú v lehote desiatich rokov“. Všeobecný súd doplnil, že v súlade s článkom 2257 belgického Občianskeho zákonníka začína premlčacia lehota v prípade osobných žalôb plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď sa pohľadávka stane splatnou.

Na jednej strane Všeobecný súd uviedol, že prejednávaný spor má zmluvnú povahu. Článok 3 ods. 5 prílohy II k zmluve Seapura totiž stanovuje, že „po dni splnenia zmluvy alebo po ukončení zmluvy, alebo po ukončení účasti niektorej zo zmluvných strán je Komisia s prihliadnutím na prípad oprávnená alebo povinná požadovať od zmluvnej strany v nadväznosti na podvody alebo závažné finančné nezrovnalosti, ktoré boli konštatované v rámci auditu, vrátenie všetkých príspevkov Spoločenstva, ktoré boli tejto zmluvnej strane vyplatené“. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že zmluvné strany zmluvy Seapura sa dohodli, že vrátenie celkovej sumy príspevku Únie vyplateného spoločnosti CEVA v dôsledku podvodu alebo závažných finančných nezrovnalostí konštatovaných v rámci auditu je podmienené predchádzajúcou žiadosťou Komisie o vrátenie. Na tento účel Komisia 13. marca 2009 zaslala spoločnosti CEVA štyri oznámenia o dlhu, ktorých cieľom bolo domôcť sa uspokojenia jej pohľadávky. Všeobecný súd teda konštatoval, že Komisia k tomuto dátumu žiadala od spoločnosti CEVA vrátenie súm, ktoré táto spoločnosť získala na základe zmluvy Seapura. Za týchto okolností sa v súlade s ustanoveniami článku 3 ods. 5 prílohy II k zmluve Seapura pohľadávka Komisie stala 13. marca 2009 splatnou.

² Podľa článku 272 ZFEÚ má Súdny dvor Európskej únie právomoc rozhodovať na základe arbitrážnej doložky obsiahnutej vo verejnoprávnej alebo súkromnoprávnej zmluve uzavretej Európskou úniou alebo v jej mene. Podľa článku 256 ods. 1 ZFEÚ je Všeobecný súd príslušný prejednávať a rozhodovať v prvom stupni o žalobách a v konaniach uvedených v článku 272 ZFEÚ.

³ Článok 5 ods. 2 zmluvy Seapura.

⁴ Nariadenie Rady (ES, ESUO, Euratom) č. 2548/98 z 23. novembra 1998, ktorým sa mení nariadenie z 21. decembra 1977 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 320, 1998, s. 1).

Všeobecný súd ďalej konštatoval, že CEVA neuviedla konkrétne tvrdenie, ktoré by umožnilo preukázať, že pohľadávka sa stala splatnou pred 13. marcom 2009. Lehota desiatich rokov, počas ktorej mohla Komisia podať žalobu proti spoločnosti CEVA, začala plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď sa povinnosť stala splatnou, teda 14. marca 2009, v súlade s článkom 2257 vyššie uvedeného belgického Občianskeho zákonníka. V dôsledku toho Všeobecný súd zastával názor, že premlčacia lehota v zásade uplynula 14. marca 2019.

V prejednávanej veci Komisia tvrdí, že premlčacia lehota bola dvakrát pozastavená, a to po prvé pri uplatnení jej nároku na náhradu škody v adhéznom konaní na Tribunal correctionnel de Rennes (Trestný súd Rennes) 26. apríla 2011 a po druhé pri jej prihlásení pohľadávky 15. septembra 2016 v rámci reštrukturalizačného konania týkajúceho sa spoločnosti CEVA. V tejto súvislosti sa Všeobecný súd obmedzil na preskúmanie toho, či premlčacia lehota mohla byť platne pozastavená prihlásením pohľadávky, ktorú predložila Komisia v rámci reštrukturalizačného konania týkajúceho sa spoločnosti CEVA, bez toho, aby bolo potrebné skúmať aj účinky uplatnenia jej nároku na náhradu škody v adhéznom konaní na Tribunal correctionnel de Rennes (Trestný súd Rennes). Komisia totiž tvrdí, že jej pohľadávka bola prihlásená u reštrukturalizačného správcu 15. septembra 2016 a že podľa judikatúry belgického Cour de cassation (Kasačný súd) prihláška pohľadávky zastavuje plynutie premlčacej lehoty až do skončenia konkurzného konania. Komisia dodáva, že je oprávnená dovolávať sa využitia francúzskych konaní, aby mohla pozastaviť plynutie premlčacej lehoty na základe belgického práva.

V prejednávanej veci Všeobecný súd pripomenul, že Tribunal de commerce de Saint-Brieuc (Obchodný súd Saint-Brieuc) začal 22. júna 2016 reštrukturalizačné konanie týkajúce sa spoločnosti CEVA. Dňa 15. septembra 2016 Komisia prihlásila v rámci tohto konania svoju pohľadávku u ustanoveného reštrukturalizačného správcu. Z článku L.622-24 francúzskeho Obchodného zákonníka totiž vyplýva, že odo dňa uverejnenia rozsudku o začatí reštrukturalizačného konania všetci veritelia, ktorých pohľadávka vznikla pred vydaním rozhodnutia o začatí konania, s výnimkou zamestnancov, zašlú prihlášku svojich pohľadávok reštrukturalizačnému správcovi. Práve na základe tohto ustanovenia teda Komisia v rámci reštrukturalizačného konania začatého voči spoločnosti CEVA prihlásila u reštrukturalizačného správcu svoju pohľadávku. Okrem toho článok L.622-25-1 francúzskeho Obchodného zákonníka stanovuje: „prihlásenie pohľadávky zastavuje plynutie premlčacej lehoty až do skončenia konania; oslobodzuje od povinnosti zaslať akúkoľvek formálnu výzvu a považuje sa za procesný úkon“.

Všeobecný súd v tejto súvislosti spresnil, že začatie reštrukturalizačného konania vo Francúzsku má za následok priamu uplatniteľnosť nariadenia č. 1346/2000 o konkurznom konaní⁵, ktoré bolo v tom čase platné, a že toto nariadenie určilo francúzske právo ako *lex concursus*. Treba tiež zdôrazniť, že podľa článku 4 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1346/2000 „právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví podmienky začatia takéhoto konania, jeho vedenie a uzavretie“, a najmä „účinky konkurzného konania na konania iniciované jednotlivými veriteľmi“. Navyše článok 16 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že „každé súdne rozhodnutie o začatí konkurzného konania vynesené súdom členského štátu, ktorý má právomoc podľa článku 3, sa uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch od chvíle, keď nadobudne účinnosť v štáte, v ktorom sa konanie začne“. Okrem toho v článku 17 ods. 1 tohto nariadenia sa uvádza, že „súdne rozhodnutie o začatí konania uvedeného v článku 3 ods. 1 má bez akýchkoľvek ďalších formálnych

⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191).

požiadaviek rovnaké účinky v akomkoľvek inom členskom štáte, ako podľa práva štátu, v ktorom sa konanie začne, ak toto nariadenie nestanovuje inak, a pokiaľ sa v tomto inom členskom štáte nezačne konanie uvedené v článku 3 ods. 2“.

Na základe predchádzajúcich ustanovení z toho vyplýva, že začatie reštrukturalizačného konania voči spoločnosti CEVA vo Francúzsku a následné prihlásenie pohľadávky vykonané Komisiou v rámci tohto reštrukturalizačného konania, vyvolali podľa francúzskeho práva, a najmä článku L.622-25-1 francúzskeho Obchodného zákonníka, účinky podľa belgického práva, a presnejšie, že prihlásením pohľadávky došlo k pozastaveniu plynutia desaťročnej premlčacej lehoty stanovenej týmto právom. Všeobecný súd spresnil, že účinky spojené so začatím reštrukturalizačného konania začatého voči spoločnosti CEVA by totiž neboli priznané, ak by prihláška pohľadávky, ktorú Komisia podala vo Francúzsku 15. septembra 2016, nevyvolala podľa belgického práva pozastavenie plynutia premlčacej lehoty.

Za týchto podmienok, keďže žaloba Komisie bola podaná 19. decembra 2020, Všeobecný súd dospel k záveru, že v prejednáwanej veci nedošlo k premlčaniu, a preto zamietol námietku premlčania vznesenú spoločnosťou CEVA predtým, ako vyhovel návrhu Komisie a konštatoval jej pohľadávku voči spoločnosti CEVA.